

16ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ Τράπεζας Θεμάτων - 32793**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Από τον 20ό στον 21ο αιώνα****A. Μη λογοτεχνικό κείμενο****Το μοντέλο ζωής του σύγχρονου ανθρώπου: Σωστό ή λάθος;****A1.**

Σε δύσκολες περιόδους οι άνθρωποι χάνουν τον προσανατολισμό τους. Πολλές απόψεις ζωής σήμερα επιδρούν καταλυτικά επάνω τους. Σε κύριο σκοπό τους ανάγεται η απόκτηση πλούτου με κάθε τρόπο. Υπάρχει ακόμη ο διακαής πόθος πολλών, και ειδικά των νέων, να γίνουν γνωστοί και επηρεάζονται από τα είδωλα που προωθούν τα μέσα ενημέρωσης. Ταυτόχρονα το διαδίκτυο παθητικοποιεί τα άτομα, ενώ η αντίληψη της παγκοσμιοποίησης καταστρατηγεί τις ελευθερίες τους. (66 λέξεις)

A2α.

Ο ισχυρισμός τον οποίο επιχειρεί να αποδείξει ο συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο του **κειμένου** είναι ότι με την ανθρωπιστική παιδεία θα δημιουργηθεί ο ηθικός και κοινωνικός άνθρωπος. Για να ενισχύσει και να τεκμηριώσει τη θέση του, χρησιμοποιεί επίκληση στην αυθεντία, με την αναφορά στα λόγια του γνωστού συγγραφέα και μελλοντολόγου John Naisbite, προκειμένου να δείξει ότι κατέχει τη γνωστή βιβλιογραφία και μελετά απόψεις ειδικών.

A2β.

Αλλά είναι έτσι; = Για προβληματισμό, αφύπνιση ανησυχίας και να συνδέσει το λόγο του με το επόμενο ερώτημα.

Γιατί σε εποχή τόσο σοβαρών τεχνολογικών και επιστημονικών εξελίξεων η ποιότητα της ζωής του ανθρώπου και η κοινωνικοποίηση του παιδιού και του εφήβου αντί να βελτιώνονται χειροτερεύουν; = Διατύπωση ρητορικής ερώτησης, ερώτησης δηλαδή της οποίας η απάντηση είναι αυτονόητη και δημιουργεί προβληματισμό ενώ κεντρίζει διαρκώς το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Δίνει έμφαση και προβάλλει ιδιαίτερα αυτά που θέλει να τονίσει ο συγγραφέας.

A3.**Τα σύγχρονα διλήμματα των νέων**

Από την παρατήρησή μου σε συνομηλικούς μου βλέπω ότι σήμερα υπάρχουν δυο κατηγορίες νέων. Τις σκέψεις μου αυτές θα τις καταγράψω στην ιστοσελίδα του σχολείου μου για να προβληματιστούν όσοι το διαβάσουν.

Η πρώτη κατηγορία χωρίς έλεγχο παρασύρεται από τις προσαγές του κοινωνικού συνόλου για να γίνει αρεστή. Η δεύτερη αφορά όσους φροντίζουν να αξιοποιούν τα στοιχεία εκείνα που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε πραγματικά ηθικά άτομα και άξια μέλη της κοινωνίας. Εγώ προτιμώ να συγκαταλέγομαι στη δεύτερη.

Βέβαια απαιτούνται και εκείνοι οι παράγοντες που μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση αυτών των χαρακτηριστικών. Αρχικά η οικογένεια, που έχει καθοδηγητικό ρόλο, καλλιεργεί το μέτρο, την αξία της εγκράτειας, της αγάπης, του σεβασμού προς το συνάνθρωπο και παρέχει κίνητρα ζωής. Κατόπιν το σχολείο, αφού η σημασία της εκπαίδευσης είναι μεγάλη για τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας με πολλές γνώσεις και καλό χαρακτήρα. Ύστερα το κράτος, διότι η οργάνωση του και ο τρόπος λειτουργίας του χρειάζεται για την επιτυχία των πολιτών του, την αποφυγή αναξιοκρατίας και τη μείωση της ανεργίας.

Καθοριστικός πάντως είναι ο ρόλος του ίδιου του νέου. Να διαθέτει σεβασμό προς τον εαυτό του και τους άλλους, να κατορθώνει να υλοποιεί τους στόχους τους, μικρούς ή μεγάλους. Να είναι απαλλαγμένος από εξαρτήσεις, συμπλέγματα, προλήψεις, υποδούλωση στον καταναλωτισμό. Να διαθέτει κριτική σκέψη, αυτόνομη βούληση. Να προβεί στην ορθή επιλογή επαγγέλματος που θα τον ικανοποιεί και θα τον καθιστά οικονομικά ανεξάρτητο.

Πιστεύω πως μπορώ να τηρήσω όλα τα παραπάνω στη ζωή μου. (247 λέξεις).

B. Λογοτεχνικό κείμενο.

Λουντέμης Μενέλαος (1912-1977)

Ό σταχτός θάνατος

B1.

Στο παρελθόν το ποιητικό υποκείμενο έζησε τον έρωτα και τον θάνατο όπως θεωρούσε ότι ανταποκρίνονταν στην αλήθεια. Ένωσε πολλά ανθρώπινα συναισθήματα που επηρεάζουν την ψυχή. Δημιούργησε ποιήματα που δεν έδειχναν τη ψυχική ταραχή του. Συγκεντρωνόταν σε ό,τι ενδιέφερε. Τώρα όμως αναφέρεται σε εκείνους που πιστεύει πως θα τον ακούσουν. Αξιολογεί τον εαυτό του και καταλαβαίνει τι του συνέβη στο παρελθόν. (60 λέξεις)

B2α.

Αντίθεση έχουμε όταν δύο έννοιες, πράγματα ή καταστάσεις ανόμοιες παρατίθενται και συσχετίζονται. Προσδίδει έμφαση και πειστικότητα, διότι αντιπαραβάλλονται δύο αντίθετες θέσεις και καλύπτεται όλο το φάσμα των ερμηνειών. Στο εξεταζόμενο ποίημα αφορά το τότε και το τώρα του ποιητικού υποκειμένου.

B2β.

Και περνούσα τις μέρες μου,
με τα χρώματά μου τακτοποιημένα.
Με τα όνειρά μου συγυρισμένα.

Η μεταφορική χρήση των λέξεων προσδίδει πλούτο, βάθος και δύναμη στο λόγο, ζωντάνια και εκφραστικότητα. Το ποιητικό υποκείμενο βίωσε σε διάφορες φάσεις της ζωής του όσα θεωρούσε πως ανταποκρίνονταν σε ό,τι πίστευε πραγματικό και αληθινό.

B3.

Στο **παρελθόν** το ποιητικό υποκείμενο βίωσε σε διάφορες φάσεις της ζωής του («Και περνούσα τις μέρες μου») τον έρωτα - θάνατο, που θεωρούσε ότι ανταποκρίνονταν σε ό,τι πίστευε πως ήταν πραγματικό και αληθινό. Ένωσε πολλά από τα ανθρώπινα συναισθήματα που επηρεάζουν την ψυχή (χαρά-θλίψη- έρωτα) και τα οποία εξέφραζε πάντα με αντίστοιχες, για το καθένα συναίσθημα, αποχρώσεις («λευκό-μαύρο ...τακτοποιημένα»). Δημιούργησε ποιήματα που δεν έδειχναν τις ψυχικές εκρήξεις του, («Με τα όνειρά μου ... καθαρογραμμένα»). Γενικά εστίαζε σε ό,τι ενδιέφερε τον ίδιο χωρίς να ασχολείται με τους άλλους (χρήση α΄ προσώπου «Γιατί ... βλεπα»).

Τώρα όμως αναφέρεται σε εκείνους που πιστεύει πως θα ακούσουν τις σκέψεις και τους στίχους του. Δεν δέχεται ότι όλα όσα τον αφορούσαν ήταν αυτά που πραγματικά τον εξέφραζαν. Ενδιαφέρεται για την φίλια. Αξιολογεί τον εαυτό του και καταλαβαίνει τι του έχει συμβεί στο παρελθόν («Θαρρούσα ως τώρα»). Αντιλαμβάνεται ότι χρειάζεται να γίνει πιο μαχητικός και δημιουργικός. (150 λέξεις)